



11.04.2018

Inne

**Płacz Antygony. O ludziach powstania styczniowego**

Autor/Redaktor: Dorota Samborska-Kukuć

Wydawnictwo:: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

ISBN: 978-83-8088-739-8

---

Zbiór ośmiu szkiców *Płacz Antygony* dotyczy różnych narracji (z przeznaczenia fikcyjnych i niefikcyjnych) o insurgentach powstania styczniowego. Łączy je przede wszystkim próba wykorzystania prymarnych źródeł historycznych, tj. metryk – dokumentów autentycznych i surowych, w przekazie indyferentnych, jako materiału nie tyle pozwalającego na uznanie referencjalności wiedzy historycznej, ile organizujące go próby odkształcania (i demaskowania przez odsłonięcie mechanizmu) mitów lub modelowania biografii znanych dotąd jedynie w rudymencie. Stwarza się przez to niekiedy nowa narracja, alternatywna wobec poprzedniej (szkic o Marii Piotrowiczowej).

Bohaterkami większości tekstów są kobiety: piszące lub opisywane, mówiące swoim głosem lub cudzym słowem, Antygony szukające grobów braci i Amazonki walczące i ginące jak mężczyźni, heroiny i westalki, gloryfikowane i postponowane.

*Ze Wstępu*

Choć znaczna część książki dotyczy marginaliów, odległych od spraw o znaczeniu przesądzającym o losach narodu, ustalenie faktów ma kapitalne znaczenie – blokuje rozradzanie się mitów opartych na pogłoskach. Takie mity na dłuższą metę są społecznie szkodliwe. Książka ma szansę stać się podstawową lekturą ilustrującą proces światopoglądowego i kulturowego emancypowania się kobiety polskiej w XIX wieku: w stosunku do feministycznej orientacji w humanistyce stanowi rzadki przykład mówienia o rzeczach nowych bez ustawicznego przywoływania wytartych argumentów publicystycznych o widmie Kodeksu Napoleona nad światem polskiej kobiety w XX wieku.

Z recenzji prof. dr. hab. Tadeusza Budrewicza

**Spis treści**

### Spis treści

Uwagi wstępne 9

I. „O mogile twojej ptacy tylko wiedzą, a zna ją rosa polna, co przychodzi płakać nad samotnymi grobami”. Marii Konopnickiej wspomnienie brata-powstańca 11

II. Insurekcja 1863 na Mohylewsczyźnie we wspomnieniach Marie Bonin (Deux années de séjour en Pologne) i Józefy Świątorzeckiej-Obieziarskiej (Męczeńskie lata) 19

III. „[...] grały rolę wielkich patriotek, lecz mnie się zdawało, że dlatego tylko były kurierkami, aby w swych urzędowych podróżach mogły łatwiej znaleźć jakiego konkurenta” – konstrukty patriarchalne w pamiętnikach Józefa Ożegalskiego i Feliksa Riedla 29

IV. Odkształcanie mitu. O Marii z Rogolińskich Piotrowiczowej 41

V. Kamień na szaniec. Jan Paweł Gadomski 71

VI. Wspomnienie o księdzu Janie Chyliczkowskim 77

VII. „[...] płacz Antygony, co szuka swojego brata” – Dramat bez nazwy jako martyrologia Platerów 83

VIII. Od prywatnej strony. Patriotyzm i powstanie styczniowe na lekcjach języka polskiego 123

Indeks osób 131

Bibliografia (wybór) 139

Spis ilustracji 145

---

Rok publikacji: 2017

Strony: 146

Słowa kluczowe: Insurekcja, Konopnicka Maria, Gadomski Jan Paweł, Ożegalski Józef, Piotrowiczowa Maria z Rogolińskich, Riedel Feliks, Bonin Marie, powstanie styczniowe